

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/11/2019
Identifikačné číslo spisu: 1014200220
Dátum vydania rozhodnutia: 11.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1014200220.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: C.. C. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXXX/XX, J., zastúpený: JUDr. Marián Ďurina, advokát so sídlom Sibírska č. 4, Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 - 10, Bratislava, o opravnom prostriedku navrhovateľa proti rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 30. októbra 2013, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 8Sd/18/2014-162 zo dňa 22. februára 2019 v časti výroku o trovách konania takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 8Sd/18/2014-162 zo dňa 22. februára 2019 v časti výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave uznesením, č. k. 8Sd/18/2014-162 zo dňa 22.02.2019, zastavil konanie o opravnom prostriedku navrhovateľa proti rozhodnutiu odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 30.10.2013 z dôvodu, že navrhovateľ vzal svoj návrh na preskúmanie predmetného rozhodnutia podaním zo dňa 05.02.2019 späť. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozhodnutia v časti o náhrade trov konania krajský súd uviedol, že pre vydanie rozhodnutia odporkyne o vzniku nároku navrhovateľa na starobný dôchodok bolo podstatným preukázanie nepretržitého trvania zamestnania od vzniku nároku do 31.12.2003 podľa § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., čo bolo uvedené aj v rozhodnutí odporkyne zo dňa 30.10.2013. Opravný prostriedok podal navrhovateľ dňa 19.12.2013, ktorý doplnil prostredníctvom svojho právneho zástupcu dňa 27.01.2015.

Krajský súd zistil, že žiadosťou zo dňa 12.08.2013 si navrhovateľ uplatnil nárok na priznanie starobného dôchodku, a to od XX.XX.XXXX. S podaním predmetnej žiadosti ani v priebehu správneho konania ani počas konania pred správnym súdom, nepredložil doklad o preukázaní splnenia podmienky nepretržitého trvania zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31.12.2003. Jeho preukázanie bolo splnené až po opakovanej výzve súdu adresovanej zamestnávateľovi. Nebola preukázaná aktivita v tomto smere zo strany navrhovateľa. Správny súd poukázal na ustanovenie § 184 ods. 5 zákona č. 461/2003

Z. z., podľa ktorého je fyzická osoba povinná preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku a nárok na jej výplatu spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou. Ak v konaní navrhovateľ tvrdil, že požadované obdobie má pokryté pracovnou zmluvou, bolo jeho povinnosťou predložiť o tom správne orgánu listinné dôkazy. Tieto boli zabezpečené až po zásahu súdu. Možno preto konštatovať, že k zrušeniu napadnutého rozhodnutia došlo pričinením navrhovateľa a návrh na začatie súdneho konania nebol vzatý späť pre správanie odporkyne. Odporkyňa rozhodovala na základe skutočností uvádzaných v písomnej žiadosti zo dňa 12.08.2013, v súvislosti s ktorou bol navrhovateľ povinný preukázať skutočnosti rozhodujúce pre nárok na dávku. Vo vlastnoručne podpísanej žiadosti o dôchodok navrhovateľ uviedol, že v čase od 01.10.2001 do 30.09.2003 nepracoval, bol poberateľom výsluhového dôchodku. Uvedená skutočnosť bola dôvodom pre zamietnutie jeho žiadosti o priznanie starobného dôchodku od XX.XX.XXXX, pre nesplnenie podmienky nepretržitého trvania zamestnania navrhovateľa od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31.12.2003. Napadnuté rozhodnutie nebolo z tohto dôvodu zrušené odporkyňou pre nezákonnosť, či nesprávnosť. Splnenie podmienok na priznanie starobného dôchodku navrhovateľ preukazoval až dodatočne, potvrdením predloženým súdu dňa 17.05.2018 a fotokópiami pracovných zmlúv doručených vtedajším zamestnávateľom navrhovateľa dňa 01.06.2018, ktoré nepokrývali celé požadované obdobie. Po tom, ako súd zaslal predmetné listiny odporkyni počas súdneho konania, odporkyňa vyhovelá navrhovateľovi v plnom rozsahu.

K preukázaniu navrhovateľom uvádzaných skutočností došlo až v súdnom konaní, a až po ich predložení mohla odporkyňa posúdiť jeho nárok na starobný dôchodok. Hoci podaný opravný prostriedok priniesol pre navrhovateľa zlepšenie postavenia vydaním nového rozhodnutia, je potrebné pôvodné odmietnutie žiadosti pripísať správaniu navrhovateľa a nie správaniu odporkyne. Na základe uvedených dôvodov dospel krajský súd k záveru, že odporkyni nemožno uložiť povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy konania, pretože navrhovateľ nechal návrh späť z dôvodu nezákonného postupu odporkyne, a preto navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Voči uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, v časti výroku o trovách konania, podal navrhovateľ v zákonom určenej lehote odvolanie.

Uviedol, že vzhľadom k časovému odstupu si presne nepamätá, že v čase od 01.10.2001 do 30.09.2003 pracoval, a preto sa mohla v jeho žiadosti o starobný dôchodok objaviť nepresná informácia. Navrhovateľ zdôraznil, že Sociálna poisťovňa je dôchodková inštitúcia, ktorá má mať dokonalý prehľad o aktívnom pracovnom živote žiadateľa. Poukázal na ustanovenie § 195 ods. 1 a 2, § 196 ods. 1, 4, 6 a uviedol, že Sociálna poisťovňa vo svojom rozhodnutí nevychádzala zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a rozhodovala, svojvoľne sa spoliehajúc len na nepresné tvrdenia žalobcu, ktoré si neoverila. Navrhovateľ sa oprávnenne domnieval, že žalovaná má vo svojich záznamoch poriadok a bude mať potrebné doklady o jeho zamestnaní. Žalobca nebol v danom prípade povinný archivovať všetky svoje pracovné zmluvy a iné doklady, aby ich predložil Sociálnej poisťovni v čase dosiahnutia dôchodkového veku. Odporkyňa mala zrejme chyby a nepresnosti vo svojich záznamoch a podkladoch, čo možno označiť za nezákonnosť, lebo nepostupovala v súlade s citovanými ustanoveniami zákona, prípadne vtedajší zamestnávateľ žalobcu nepredložil potrebné podklady, pričom žalovaná mala sama iniciatívne postupovať, čo nespravila. Odporkyňa si neoverila všetky relevantné fakty, nezaobstarala si všetky podklady, a preto rozhodla unáhlene, predčasne a nezákonne. Splnomocnený advokát nemal možnosť dodatočne začatú vec ovplyvniť, vstúpil do rozbehnutého súdneho procesu až dodatočne a nemohol predkladať príslušné žiadosti odporkyni. Navrhovateľ preukazoval skutočnosti, že od 01.01.2001 do 30.04.2004 bol v pracovnom pomere fotokópiou potvrdenia zamestnávateľa zo dňa 30.12.2014, čo je v rozpore s bodom 30. odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu. Argumentácii krajského súdu vyčítal rozporupnosť a protirečenie v bodoch 30. a 32. odôvodnenia rozhodnutia.

Podľa jeho názoru, ustanovenie § 184 ods. 5 zákona o sociálnom poistení vytrhol krajský súd z kontextu, pričom sa vôbec nezaoberal aj ďalšími ustanoveniami zákona. Neskúmal, čo značí „spôsob určený sociálnou poisťovňou“. Žalovaná mala všetky podklady na priznanie starobného dôchodku žalobcovi a nemusela ich vyžadovať duplicitne od žalobcu. Ak teda krajský súd v bode 31. odôvodnenia rozhodnutia uviedol, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, tak by bolo možné konštatovať, že žalovaná

úmyselne zatajovala fakty a okolnosti, ktoré mala k dispozícii, keďže zamestnávateľ žalobcu platil žalovanej sociálne odvody a zasielal výkazy. Návrhové konanie o priznanie sociálnej dávky nie je typickým sporovým konaním, a preto nemožno od žalobcu vyžadovať takú mieru aktivity, ako to uviedol krajský súd. Nebola zohľadnená ani dobrá viera navrhovateľa, že Sociálna poisťovňa bude mať všetky podklady od zamestnávateľa riadne zabezpečené a podložené. Na základe uvedeného rozhodla v pôvodnom rozhodnutí zo dňa 30.10.2013 nezákonne, toto rozhodnutie následne prehodnotila a starobný dôchodok navrhovateľovi dodatočne priznala. Pokiaľ by sa žalobca nebránil formou žaloby, starobný dôchodok by nemal doteraz. Navrhovateľ teda jednoznačne tvrdil, že žalobu vzal späť z dôvodu správania žalovanej Sociálnej poisťovne, žaloba bola podaná dôvodne, pretože bol dosiahnutý výsledok, ktorý bol očakávaný pri podávaní žiadosti o priznanie starobného dôchodku.

Na základe uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd zrušil výrok krajského súdu o nepriznaní trov konania, žalobcovi bol priznaný nárok na náhradu trov právneho zastúpenia, tak ako žiadal, vrátane trov odvolacieho konania, ktoré vyčíslil.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedla, že späťvzatie bolo vyjadrením dispozíčního oprávnenia navrhovateľa, prostredníctvom ktorého prejavil vôľu nepokračovať v konaní. Odporkyňa rozhodnutím zo dňa 28.12.2018 zrušila rozhodnutie zo dňa 30.10.2013, pretože navrhovateľ v konaní dodatočne preukázal splnenie podmienky nepretržitého zamestnania do 31.12.2003, na základe čoho bol opätovne posúdený nárok na priznanie starobného dôchodku.

Námietku navrhovateľa týkajúcu sa náhrady trov konania považuje odporkyňa za nedôvodnú, pretože navrhovateľ vzal svoj návrh späť a odporkyni nemožno uložiť povinnosť náhrady trov konania podľa § 146 ods. 2 OSP. Podľa jej názoru, súd 1. stupňa správne zistil skutkový stav veci, vec náležite právne posúdil, a preto navrhla, aby odvolací súd napadnutú časť rozhodnutia krajského súdu ako vecne správnu potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal uznesenie krajského súdu v napadnutej časti bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie alebo zmenu.

Podľa § 146 ods. 2 OSP, ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Podľa § 250i ods. 1 OSP, pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Z obsahu žiadosti navrhovateľa o dôchodok zo dňa 12.08.2013 kasačný súd zistil, že žiadateľ vo vzťahu k spornému obdobiu od 01.10.2001 do 30.09.2003 neuviedol žiadneho zamestnávateľa, deklaroval, že bol poberateľom výsluhového dôchodku.

V interných záznamoch odporkyne sa nachádza tlačivo označené ako „DK KZ - Priebeh dôchodkového poistenia“, v ktorom sa nachádzajú údaje o jednotlivých obdobiach dôchodkového poistenia

navrhovateľa, potrebných pre výpočet dôchodku. Z predmetného záznamu vyplýva, že odporkyňa neevidovala, že by navrhovateľ bol nepretržite zamestnaný do 31.12.2003. Uvedená okolnosť, ako i tvrdenie navrhovateľa v žiadosti o dôchodok o obdobiach zamestnania, boli dôvodom pre skonštatovanie žalovanej v preskúmanom rozhodnutí, že u navrhovateľa nebola splnená podmienka nepretržitého trvania zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok, t. j. od dovŕšenia veku 55 rokov do 31.12.2003.

V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v zmysle zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a vyhl. č. 149/1988 Zb. evidenciu o trvaní pracovného pomeru boli povinní viesť zamestnávateľia, ktorí boli povinní evidenčné listy o dobách zamestnania odoslať príslušnému orgánu sociálneho zabezpečenia v určenej lehote po skončení pracovného pomeru. Pokiaľ si zamestnávateľia túto povinnosť nespĺnili, nemožno absenciu dokladov o zamestnaní navrhovateľa v spornom období klásť za vinu Sociálnej poisťovni.

V danom prípade však pre rozhodnutie odporkyne nebola rozhodujúcim dôvodom samotná skutočnosť, že podľa dokladov predložených navrhovateľom až v súdnom konaní proti neprávoplatnému rozhodnutiu odporkyne, navrhovateľ bol zamestnaný, t. j. dôchodkovo poistený aj po dovŕšení dôchodkového veku a priznaní výsluhového dôchodku príslušným orgánom.

Napriek preukázaniu splnenia podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok dovŕšením veku 55 rokov s nárokom na priznanie a výpočet dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení totiž odporkyňa rozhodnutím zo dňa 30.10.2013 žiadosť o priznanie starobného dôchodku zamietla z dôvodu, že v zmysle § 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. nie je príslušná (nemá právomoc) na rozhodnutie o takej žiadosti.

Odvolací súd zdôrazňuje, že nepretržitosť zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31.12.2003 má vplyv na výpočet starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. ako aj podľa zákona č. 461/2003 Z. z., ale súčasne nepretržitosť zamestnania do určitého obdobia má vplyv na aj na založenie (trvanie) právomoci Sociálnej poisťovne na rozhodnutie o nároku na starobný dôchodok.

Krajský súd sa otázkou právomoci odporkyne na rozhodnutie o žiadosti o starobný dôchodok nezaoberal (§ 142 ods. 4 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 143a zákona č. 328/2002 Z. z.). Odvolací súd preto dospel k záveru, že rozhodnutie o náhrade trov nie je odôvodnené dostatočne.

Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie krajského súdu v časti výroku o trovách konania podľa § 221 ods. 1 písm. h/ OSP, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní sa krajský súd vysporiada s otázkou, či v čase vydania preskúmaného rozhodnutia odporkyne boli preukázané skutočnosti, rozhodujúce pre založenie právomoci odporkyne rozhodnúť o žiadosti o starobný dôchodok alebo či k založeniu jej právomoci došlo až v priebehu súdneho konania a o náhrade trov konania rozhodne znovu.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.